

Univerzita Hradec Králové
Filozofická fakulta
Katedra sociologie

Posudek vedoucího bakalářské práce

Jméno autora	Kristýna Chládková
Název práce	Finanční gramotnost studentů UHK v prvním ročníku
Studijní obor	Sociologie obecná a empirická
Vedoucí práce (jméno a příjmení s tituly, pracoviště)	doc. Mgr. Ján Bunčák, CSc. Katedra sociologie FF UHK
Oponent práce (jméno a příjmení s tituly, pracoviště)	PhDr. Josef Bernard, Ph.D.
Rok obhajoby	2021

Hodnocení cíle/ů práce

(charakteristika cíle, způsob jeho stanovení, užitečnost cíle, slovně)

Autorka si stanovila za cíl posoudit finanční gramotnost studentů prvního ročníku na Univerzitě UHK. Zároveň v práci stanovuje dvě výzkumné otázky, a to: 1) jestli je finanční gramotnost studentů odlišná od finanční gramotnosti celé české populace, a 2) jestli má na úroveň finanční gramotnosti vliv to, zda student či studentka vyrůstali s oběma rodiči. Finanční gramotnost je dobrým tématem bakalářské práce. Cíle bych považoval za dobře stanovené, pokud by v práci byly nějakým způsobem zasazeny do kontextu sociologického uvažování o finanční gramotnosti a pokud by autorka dokázala poučeně argumentovat, proč jsou tyto cíle něčím zajímavé. Takovou argumentaci ale bohužel práce neobsahuje.

Hodnocení obsahové stránky práce

<i>Užití zásadní odborné literatury a zdrojů</i>	Ano	s výhradami	ne
<i>Přiměřená odborná terminologie práce</i>	Ano	s výhradami	ne
<i>Vhodně zvolená metodologie</i>	Ano	s výhradami	ne
<i>Práce s výzkumnými otázkami</i>	Ano	s výhradami	ne
<i>Adekvátní průběh analýzy dat</i>	Ano	s výhradami	ne
<i>Splnění deklarovaného cíle/cílů práce</i>	Ano	s výhradami	ne

Hodnocení formálních kritérií práce

<i>Stylistická úroveň práce</i>	Dobrá	s výhradami	špatná
<i>Pravopis a gramatika</i>	Dobré	s výhradami	špatné
<i>Vhodná grafická úprava stránkování a textu</i>	Dobrá	s výhradami	špatná
<i>Zpracování tabulek, obrázků, příloh</i>	dobré	s výhradami	špatné

Zásadní připomínky k obsahové úrovni práce

Zásadní připomínkou k práci je to, že v ní do značné míry absentuje sociologie. Pokusím se tuto připomínku vysvětlit:

V úvodu práce autorka argumentuje, že finanční gramotnost je podstatná, postuluje dokonce souvislosti mezi finanční gramotností a dalšími sociálními jevy, jako je předlužení, generační přenos informací, nebo protizákonné aktivity. Bohužel ale podobná tvrzení nikde v úvodu, ale ani nikde dále v textu, nedokládá žádnou odbornou literaturou ani hlubší a poučenou diskuzí. Přitom se jedná o sociologicky zajímavé, ovšem sporné argumenty. Lze k nim najít literaturu. Např. již při zadání termínu „financial literacy sociology“ do Google Scholar získá zájemce řadu odkazů, a to i ve velmi přístupné formě (např. Henchoz, C. (2016). Sociological perspective on financial literacy. In *International handbook of financial literacy* (pp. 97-112). Springer, Singapore.)

Celá teoretická kapitola 2 se pak na 19 stranách zabývá výkladem pojmu finanční gramotnost, včetně různých edukativních příkladů, aniž by ovšem byl pojem nějak zasazen do sociologického kontextu. Kapitola 3 slibuje pojednání o následcích finanční negramotnosti, opět se ale čtenář nedozví nic odkazujícího na solidní odborné zdroje. Zajímavá je naznačená souvislost nízké finanční gramotnosti s předlužením. Předlužení a následné exekuce jsou v Česku skutečně výrazným sociálním problémem. Míra předlužení ale možná není primárně důsledkem nízké finanční gramotnosti, ale spíše systémově nastaveného mechanismu a fungování institucí. Čekal bych ale, že autorka bude nějak problematizovat vztah mezi finanční gramotností a předlužením. To by bylo sociologicky relevantní.

V empirické části autorka realizuje vlastní šetření mezi studenty UHK. Empirická analýza bohužel není nijak provázána s teorií, převážně proto, že právě teorie v práci vlastně není vůbec obsažena. K provedení empirické části mám několik připomínek: 1) autorka by měla reflektovat, že pracuje se nereprezentativní vzorkem, 2) autorka by neměla porovnávat výsledky svého výzkumu s výsledky výzkumu na celé české populaci, když nedoloží, že se skutečně ptala respondentů na zcela stejné věci a třídila je stejným způsobem, 3) autorka by při testování hypotéz měla prokázat schopnost pracovat se statistickými testy, nejen s popisným tříděním dat. Vzorek je tak malý, že zdánlivé souvislosti zpravidla budou způsobeny výběrovou chybou, (a to nehledím na to, že vzorek není reprezentativní). 4) Autorka testuje i souvislosti, které neobsahují její výzkumné otázky. Analýza by měla být se souborem výzkumných otázek koherentní. 5) Některá zjištění jsou těžko interpretovatelná. Např. jaký význam má zjištění o finančních rezervách studentů, když přitom velká část studentů nemá hospodaření ještě zcela oddělené od rozpočtu svých rodičů?

Zásadní připomínky k formální úrovni práce

1) Práce obsahuje gramatické chyby.

2) Graf 5.18 není srozumitelný. Není mi jasné, jaký je rozdíl mezi zelenou a modrou barvou v grafu.

Otázky k obhajobě práce

- Zkuste navrhnout design výzkumu, který by umožnil odhadnout, jestli má finanční gramotnost opravdu preventivní význam před předlužením domácnosti.

Stručné slovní hodnocení (dle uvážení posuzovatele)¹

Práce je dle mého soudu na hraně. Autorka prokázala schopnost sebrat značný počet dotazníků mezi studenty UHK a výsledky popsat základním popisným způsobem. Nejsem ale přesvědčen o tom, že prokázala též schopnost náležitého posouzení možností sebraných dat, adekvátní analýzy a především propojení empirických zjištění se sociologickou teorií.

Výsledné hodnocení práce

Práci doporučuji k obhajobě.

Navržené hodnocení

E-F

Praha, 24. 5. 2021
datum a místo

.....
podpis autora posudku

¹ Např. náročnost tématu, specifika řešení, samostatnost nebo invence studenta, co jsou hlavní klady, nedostatky práce, případně jaký je přínos, nebo využitelnost práce, navrhovaná doporučení k možnému zužitkování práce; zejména však návrh řešení pro případ nedoporučujícího posudku: a) upřesnit, doplnit nebo rozvést stanovenou pasáž, b) opravit, přepracovat stanovenou pasáž, c) přepracovat celou práci na zadané téma, d) vypracovat novou práci na nové téma.